

Kukoricza Jancsi másik élete – Csurgó Csaba: *Kukoricza* (Doboztankönyv-fejezet)

Baka L. Patrik

The Other Life of Jancsi Kukoricza – Csaba Csurgó: *Kukoricza [Corn]* (Packet-book chapter)

Abstract

The packetbook chapter analyzes a famous Hungarian rewriting, Csaba Csurgó's *Kukoricza [Corn]*. It deals with the work's worldbuilding, social structure and its connection to the original Petőfi epic poem, *János vitéz [John the Valiant]*, which can be considered as a prologue or antecedent of Csurgó's work. It also discusses the features of rewriting and its refreshing characteristic, and it unravels the intertextual references too. The work deals with problems raised by the narrative which cause serious consequences in our world: overflowed nationalism, xenophobia, populism, or the excessive loyalty towards certain ideologies. The work, in this form, functions as a teaching aid; it is an essential part of a continuously expanding literature packetbook, which discusses *Kukoricza* and includes hermeneutical and team-building exercises as well as tasks which aim at improving writing skills.

Keywords: rewriting, Hungarianish fantasy, intertexts, worldbuilding, historical references

Kulcsszavak: újírás, magyaros fantasy, intertextusok, világepítés, történelmi áthallások

Jelen doboztankönyv-fejezet egy jeles hazai újírást helyez boncasztalra: Csurgó Csaba *Kukoricza* című regényét. Az alábbiakban kitérünk annak világepítésére és társadalomképére, kapcsolatára az előzményként is prezentálható Petőfi-művel, a *János vitézzel*, az újírás fonákjaira és vérfrissítő jellegére, az intertextuális vonatkozások felfejtésére, s a regénynarratíva által érintett olyan, a mi világunkban is súlyos következményekkel járó problémákra, mint a túlsordult nacionalizmus, az idegengyűlölet, a populizmus vagy az egyes ideológiák mellett való túlzott elköteleződés. Az opus ezen jellegzetességei révén érdekessé és érdemessé válik az irodalomoktatás számára.

A munka ebben a formában tanórai segédanyagként, illetve egy új, folyamatosan bővülő irodalomtankönyv, azaz doboztankönyv fejezeteként fogható fel, amely a *Kukoriczát* hermeneutikai, csoportépítő és íráskészség-fejlesztő gyakorlatokkal fű-

szerezve tárgyalja. A projektbe bekapcsolódott Vida Barbara (Vida 2017a, 2017b, 2018), illetve jelen sorok szerzőjének doboztankönyv-fejezetei (Baka 2016b, 2016c, 2017a, 2017b, 2017c, 2018a) mindezidáig több különböző fórumon és formában is napvilágot láttak már.

A doboztankönyv-fejezet alapjául szolgáló tanulmány a szerző *A magyar újrairások hajnala – avagy Kukoricza Jancsi másik élete* című munkája, mely az Opus folyóirat 2015/4-es számában jelent meg (Baka 2015); jelen dolgozat bibliográfiája elsőrendűen a doboztankönyv-fejezet alapjául szolgáló munka, illetve a projekt kereteit megteremtő iránytanulmány (Baka 2016a) szakirodalma által meghatározott.

A JÁNOS VITÉZ VÉRFRISSÍTÉSE

CSURGÓ CSABA: KUKORICZA

„Rohadt meleg volt
aznap. De a
plüssöket egyáltalán
nem viselte meg a
hőség.”

Így üti meg a hangot óriásrengényében, a *Kukoriczában Csurgó Csaba*. Az idézet a mű címével megtámogatva biztosan felidéz bennetek egy másfél évszázaddal korábbi kezdést, amit már általános iskolában is kívülről fújattak ve-

„Tüzesen süt le a
nyári nap sugára /
Az ég tetejéről a
juhászbojtárna.”

lünk, s ami bár kicsit másként, mégis ugyanezt mondja el. Segítetek?

Pókháló ötletbörze!

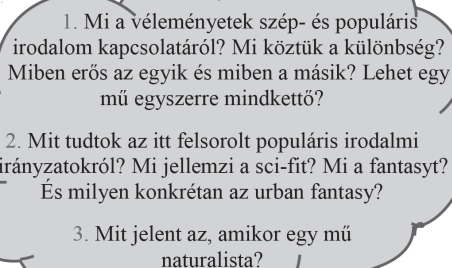
A táblánál egyesével írjatok össze
minél több mindent,
amit a *János vitéz*ről tudtok!
Csodalényeket, szereplőket, bármit...

Igen, **Petőfi Sándor János vitézéről** van szó. **A két idézet** – vagy műkezdet – pedig **pontosan ugyanazt mondja el... csak egy kicsit másként**. S hogy mit jelent ez pontosan? Hát azt, hogy a *Kukoricza a János vitéz újrairása!* A továbbiakban a *Kukoricza világépítésére*, illetve az előzményszöveg és az újairt anyag **legfontosabb hasonlóságai**

ra koncentrálnak. (vö. Juhász 2014; Böszörményi 2014a, 2014b; Pomsár 2014; Szabó 2014; Magócs 2014; Hangyássy 2015; Fekete 2015; Ráti 2015).

Csurgó úgy aktualizálja Petőfi klasszikusát, hogy az **éppen annyira válik elhelyezhetővé egy módosított mában, mint az elmúlt száz év bármelyik szakaszán, egy „kifejezetten retróhangulatú alternatív Magyarországon”** (Juhász, 2014). Azon túl, hogy magyar nyelven még nem született hasonló újairás, Csurgó Csaba univerzuma **tele van a kortárs populáris irodalomból származó, álta-**

latok is jól ismert **elemekkel**. Sőt, a szerző éppúgy elmosza az utóbbihoz tartozó műfajok – másként zsánerek – közti határokat is, hiszen a mű legalább annyira (**urban**) **fantasy**, mint amennyire egy **párhuzamos világ jelene**, meghintve – vagy inkább megszórva – a **sci-fi** ízeiért felelős fűszerekkel. Eltörlődnek továbbá a szép és a populáris irodalom határai is (vö. H. Nagy 2015, 76–87), a regény pedig mindeközben egyszerre lesz **gyomor- rándítóan naturalista** és „**maró humorú posztmodern-szatíra**” is egyben.

-
1. Mi a véleményetek szép- és populáris irodalom kapcsolatáról? Mi köztük a különbség? Miben erős az egyik és miben a másik? Lehet egy mű egyszerre mindkettő?
 2. Mit tudtok az itt felsorolt populáris irodalmi irányzatokról? Mi jellemzi a sci-fit? Mi a fantasyt? És milyen konkrétan az urban fantasy?
 3. Mit jelent az, amikor egy mű naturalista?

„[A] bajtársaim kezében hagyom magam mögött ezt a világot, nem pedig egyedül az albéletemben, ágyban, párnák között.” (K: 309.)

„Van egy régi mondás. [...] Habár fölül van a hajó és alul van a víz, azért a víz az úr. [...] De] ha én vagyok legfölül, akkor szarni bele, hogy kik vannak alattam, mindig én vagyok az úr, és kész!” (K: 314.)

„[É]n pedig hagytam, hadd vigyen magával a tömeg, mint a felkorbácsolt tenger valami nyamvadt uszadék fát.” (K: 473.)

„A *Kukoricza* értelemszerűen a *János vitéz* történetét és szimbolikáját követi, de **más Petőfi-művek elemei is felbukkannak**, abszolút organikusán illeszkedve a regényhez” (Pomsár 2014) – jegyzi meg Pomsár Péter (lásd a jobb oldali négyzetet!)

A főhős/**elbeszélő** továbbá bizonyos szakaszokon olyan kijelentéseket tesz, melyek révén egyenesen **jelöli a regény újírás voltát**, ám mindannak ellenére, hogy **Csburgó ragaszkodott az előzményszöveg gerincéhez és főbb állomásaihoz, a színek és a háttér átfestésével egy merőben más történetet alkotott**. Esetünkben mindehhez olyan **kortárs szleng és népies, archaizáló kifejezések társulnak**, melyek révén a *Kukoricza a magyaros fantasy mintapéldájává lesz, nyelvezetében és kultúrájában egyaránt* (Sepsi 2014).

Visszaemlékezve Jancsi kalandzásaira és a fiktív térképre, amelyet bejár, bátran kijelenthetjük, hogy a **Petőfi-univerzum korántsem volt a valóság megfelelője, a Kukoriczánál azonban a Magyar Királyság** – ami kiterjedését tekintve éppúgy lehet azonos a mai, mint ahogy a történelmi Magyarországgal is – **jórészt azonos a „térkép” teljes felületével. Az országon kívül csak a kutyafejűek sztyeppei birodalmáról, Tatárországról esik szó, ami pedig az elnyomó rendszerek számára oly nélkülözhetetlen „láthatatlan” ellenségként van jelen** – minden probléma okozóiként rájuk hivatkoznak, noha

„Úgy éreztem, mintha az események a kezdetektől fogva szigorú rendben, hideg logikai sorban követték volna egymást. Mindennek így kellett történnie. Nem lehetett másként.” (K: 655.)

„Ekképen jutottak át Lengyelországba, / Lengyelek földjéről pedig Indiába; / Franciaország és India határos, / De köztök az út nem nagyon mulatságos.” (TV: 24.)

„Ekképen jutottak át Lengyelországba, / Lengyelek földjéről pedig Indiába; / Franciaország és India határos, / De köztök az út nem nagyon mulatságos.” (TV: 24.)

az állam tikon már rég kiirtotta őket. A **regénybeli Magyar Királyság** magába tömöríti a mi világunk elmúlt száz évének ideológiailag „szembenálló” rendszereit. Ez persze csak azért lehetséges, mert a **szélsőjobbot** és **szélsőbalt** nem egy skála ellentétes végein kell elhelyezni, de ezt a

skalát addig kell hajlítani, amíg a két szél össze nem ér; amíg egy zárt kört nem alkot, a kettőnek ugyanis több a közös jegye, mint az eltérő. Az így kialakuló alakzat szerint pedig már nem is a szélsőjobb és a szélsőbal lesz az **ellentétes pólus**, de a **demokrácia és a radikális szélsőség**.

Csurgó Magyar Királysága egyfelől sikeresen hajtja végre a jellemzően szovjet/ kommunista állammodellhez kötött **vasfüggönyrendszert: nincs kapcsolat a világ többi államával, nincs külföldre utazás**, s a nyári nyaralások hirdetései éppúgy kimerülnek a Balatonnál, mint ahogy a sztárok is csak hazaiak lehetnek; ugyancsak **nincsenek importtermékek sem, amit jól jelez a hazai gyártmányok neve is** (bal oldali lista).

A meg nem nevezett dinasztia mellékágáról származó király, **Károly egy sikeres puccs után tette a fejére a koronát**, és rakott rendet a fényűző életet folytató, könnyelmű előd, Lajos után. **A Gellért-hegy így alakul át kvázi-vidámparkból betoneröddé, mely képek a két király rendszerének különbségeit is magukba sűrítik. Károlyt óriási személyi kultusz veszi körül** – de nemcsak a 20. századi, nemzetvezetői fajta, hanem napjaink sztárjaié is, a születésnapja a legnagyobb államünnep, a róla közölt portrék pedig épp annyira sugároznak erőt, mint amennyire időtlenséget is.

4. Melyik más Petőfi-művekből merítettek az első piros négyzetben olvasható idézetek?

5. Tudtok példát mondani a múlt századból arra, hogy egy diktatúra arra építette a hatalmát, hogy kiszemelt egy népcsoportot és az állam minden gondjáért őket tette felelőssé?

6. Fel tudtok sorolni szélsőséges pártokat? Mi ezeknek a céljuk? Miben különböznek és miben hasonlítanak egymásra?

7. Honnan ered egyébként a jobb- és baloldali mint politikai kifejezés?

Csurgó Magyarországnak magyaros termékei

- ✓ Coca-Cola és Pepsi helyett Ücsei
- ✓ elektromos áramot helyett ménkűáram
- ✓ mesterséges intelligencia helyett mesterséges ritmivaló
- ✓ az autómódelleket madarakról nevezik el (pl. Galamb, Solyom, Griff)
- ✓ a Zigmara egy hűtőtípus
- ✓ a legmenőbb képregény a Lehel
- ✓ a Nyali a jéskőm
- ✓ a tévéné választék pedig mi más lehetne, mint szalonna és / vagy kolbász?

I. Minden lány válassza ki kedvenc külföldi sztárja (író, énekes, színész, stb.) nevét, és minden srác a kedvenc nemzetközi márkája (autómárka, sportmárka, cég, stb.) nevét.

II. Menjete sorban a táblához, és kezdjétek el egymás alá írni az általatok kiválasztott neveket. Sok lesz, tehát készüljön több oszlop, de úgy, hogy mindegyik mellett legyen legalább még egy hosszabb szónyi hely.

III. Ha ez is megvan, kezdjétek el magyarítani a neveket! Ha jól felismerhető szó alkotja a nevet, vagy annak egy részét, egyszerűen csak fordítsátok le. Keresztnevek esetén használjátok a magyar megfelelőt. Ha nem lehet lefordítani, akkor mondjátok csak valami hangzásilag nagyon hasonlót! Nyugodtan vegyetek ihletet Csurgó Csaba magyar márkanéveiből! ☺ Én is adok pár példát:

William Shakespeare = Lándzsarázó Vilmos

NIKE ('nájki') = Sár ki!

Harry Potter = Fázekas Ernő

Tesla = Tiszta

IV. Dolgozzon együtt az egész osztály, s akinek a legjobb az ötlete, az írja be a tábla üresen hagyott helyére. Mi a benyomásotok, jó volna, ha hirtelen mindent elmagyarosítanánk? Milyennek tűnik?

V. Ugyanezt megcsinálhatjátok 4-4, 5-5 fős csoportokban, de úgy, hogy a „magyarított” sztárneveket adjátok majd csak oda a másik csoportnak – s az nektek a sajátját –, hogy aztán megpróbáljátok rájönni, mi is lehetett az eredeti. Hajrá! Éljen a kreativitás!

A regényben számos párhuzam fedezhető fel a mi történelmünkkel, elég csak a titkosszolgálat hófehér egyenruhás, szivarozó Ezredesére gondolnunk, aki éppen annyira idézi a „fehérterror”, mint Sztálin klasszikus generalisszi-

„Voltak itt hanglemezek a király beszédeivel, pólók a királyi pár arcképével, faliszőnyegekre hímzett bölcsességek a királytól (*„Ha mindannyian a kezeteiket nyújtjátok felém, én az egész nemzetet fogom a méltó helyére emelni.”*), faragott Károly különböző méretekből az ujjnyitól az embermagyságtűig – az utóbbiról el sem tudom képzelni, milyen célt szolgálhat –, szakácskönyv a király kedvenc ételével, a Királyi Vár mint babaház, Károly aláírása borostyánban, dokumentumkötet Károly harcáról a kutyafejűek ellen, valamint „ÉLJEN A KIRÁLY!” feliratú fogkefe a hozzá illő műanyag pohárral.” (K: 449.)

muszi és Göring marsalli öltözetét. A titkosrendőrség – amely a maga fekete egyenruhájával a Gestapo, esetleg a KGB megfelelője – feladata eltüntetni a rendszerellenes összeesküvőket, lázongókat, vagy azokat, akik tönkretesznek egy államilag finanszírozott plakátot; mondjuk bajuszt rajzolnak Károlynak. És hogy hová kerülnek az ilyen csínytevők? Nos, természetesen Tündérországba...

Károly katona-Magyarországa nacionalista jegyeitől túlterhelt. Egyfelől már az önbezártság is magával hozza az egysíkú világképet, de a Turul osztályú hadászati légjók, a király születésnapján nyakra-főre eregetett

piros-fehér-zöld lufik, a **mindent beborító trikolór, a nemzet felsőbbrendűségének hangsúlyozása** – például a tatárok felett, akiket azért gúnyolnak, mert jur-tákban élnek, s hódító-betolakodóként tekintenek rájuk, megfélemlítve a magyar múlttól – végig jelen van; mindeközben **zavarba ejtő párhuzamokat tesz lehetővé a jelenünkkel** (Pomsár 2014). Többek között ez a fejezet is azért ennyire magyarosan díszített, hogy visszatükrözze a regény jellegzetességeit... és hogy ez a túlzás egy idő után tényleg idegesítő túlzássá is váljon. A műben épp a **túlcsordult nacionalizmus ellenében** bukkannak fel az olyan példaértékű, „szabadság és egyenlőség”-párti, **multi-kulturális gondolatok**, mint a kutyafejű Temüdzsin tarhonyás hasonlata, természetesen végig a rendszerellenes lázadók részéről.

De most térjünk át az **újraírás jellegzetességeire!** A *Kukoricza* körülbelül ugyanannyiban különbözik a *János vitéztől*, mint a do-

boztankönyv-fejezet elejére emelt két műkezdő idézet. Az **Ezredes** a Petőfi-univerzumból **Jancsi nevelőapjának** felel meg, kenyér és munkaadó; főhősünk feladata pedig az eszes **plüssök – a nyáj!** – nevelése, őrzése. A plüssök az Ezredes lányának kedvenc játéka, s mesterséges intelligenciájuk révén a mű sci-fi-szálát adják. **Öntudatra ébredésük** a regény egyik fő vonala, **jellemük (ki)fejlődéséért** pedig Jancsi sikeres nevelői működése a felelős... illetve a lány szadizmusa. Utóbbi miatt a plüssök **depressziósak** lesznek és végül megszöknek, s ez a bonyodalom kezdete is, ami Jancsit éppúgy menekülésre készíteti, mint Iluskát is. Ettől a ponttól az olvasónak az lesz az érzése, hogy Magyarországon mindenütt akadnak kinzókamrák.

Jancsi a rendszerellenes lázadók közé kerül, s ott vitézi rangot szerez. Persze idővel kiderül, hogy az ország teljes huszárkompaniája egészen két főt számlál... bocsánat, Jancsival együtt már hármat. Mondani sem kell azonban, hogy a küzdelem elég esélytelenül indul. Azt már megbeszéltük, hogy a **kutyafejűek** a regény idejekor nem jelentenek veszélyt, ám nem így korábban. **A rezsim három titkos csapással – „három próba”? – szállt szembe velük. Az első egy sikertelen génmanipuláció volt, ami végül néhány butácska óriást (!) eredményezett. A második kísérlet volt a mesterséges sütnivalóra működő apró fémszerkezeteké,** melyek-

„Hogy mondd? Mindent nem tudnak elvenni tőled? Ha-ha, kedves szerencsétlen barátom. Ha-ha. [...] Még azokat a gondolatokat is megosztod velük, amikről te magad sem tudsz.” (K: 533.)

„Van itt minden – folytatta a tündér, mintha egy turistacsoportot vezetne. – Jobbra a sokkoló, a táborfűz, kicsit arrébb a tó. A tó ártatlannak tűnik, de bizonyos esetekben kifejezetten jól használható. Balra a vágóhíd, a savazó, a fogászat, a kohó meg a zúzda.” (K: 545.)

nek összehangolt támadásokat kellett volna végrehajtaniuk, de az ajtót sem találták meg a szobában – belőlük lettek végül a **plüssjátékok. A harmadik egy drog volt, a fo-**

„- Te kutyafejű vagy – jelentettem ki a nyilvánvalót.
- Szerintem meg te vagy emberfejű – mondta. -
Nézőpont kérdése.” (K: 342.)

„- Vedd le a maszkodat!
- Nem tudom levenni – sóhajtott Temüdzsin. - Ez
ugyanis a fejem. Tudom, hogy ti, emberfejűek azt
szeretnétek, ha mindenki olyan lenne, mint ti, de hát
ilyen a világ, hál'istennek nem vagyunk egyformák. Most
képzeld el, ha azok lennének. Mint egy hatalmas
tányér tarhonya, még belegondolni is szörnyű.” (K: 343.)

lyékony fájdalomból készült Kék Madár, ami végleg semlegesítette Tatárországot. Az árnyas átalakítás betetőzése mégis **Tündérország, a rezsिम koncentrációs tábora, ahol a tündérek az Ezredes kínozó-pribékjei.** Nevüket kékes, csillogó védőöltözetükről kapták – nehogy összemaszatalják magukat a különböző testned-vekkal –, melynek ujjai tündérszárnyakat idéznek. Az egyes kinkamrák talányos megnevezései vitathatatlanul beindítják a fantáziát. Azt a sötétet. Számunkra, párhuzamként kétségkívül **a tó** a legfontosabb, ahonnét Petőfi műve végén Iluska emelkedik ki, mint Tündérország királynéja. Nos, a kiemelkedés a *Kukoriczában*

„Olyanok voltunk, mint a pestis.
Gyorsan és könyörtelenül terjedtünk. [...] Mi
voltunk a forradalom.” (K: 631; 662.)

„Miklós kezdetben pusztá kézzel harcolt,
ököllel ütött, néha rúgott egyet, aztán
megragadta az asztal egyik végét, felkapta, és
azzal pörgött. [...] Később Miklós felvette a
földről a szöges buzogányt, [...] és onnantól
teljesen átrajzolódott a harcétér.
– Károlynyalók! – kiabálta. – Fosszvíűek!
Takonyfaizatok!” (K: 628.)

is megvan. Újra és újra. De itt vasakhoz láncolva, a víz alá taszítva, levegő nélkül.

Ám **egy idő után a legprecízebben összehangolt óra fogaskerekei közé is besodródik egy porszem, homokszem, bármi, ami megakasztja a gépezetet.** Az elnyomó rendszereknek mindig ez a sorsa. S ha eljön az az egy hiba, menten követi a másik – **dominóeffektus.** Nem csak a tündérek révén lehet Tündérország urává válni. Le is lehet mérszárolni a tündéreket. És van az a helyzet, amikor le is kell!

le is kell!

A történet feltehetően folytatódni fog, hisz még csak az első hiba csúszott a rendszerbe. Ha így lesz, akkor az előrejelzések szerint talán **más főhős kalandjaival.** És hogy kiével, s hogy mi lehetne a címe? Nos, szerintünk egy újabb vezetőknév, az utoljára beemelt szövegrészből kitűnő vehemens jellem, a malomkővet vagy gerendát idéző asztalt oly könnyen megemelő erő, és az Arany János által is megverselt buzogány pedig azt is valószínűvé teszik, hogy melyik. Legalábbis szerintem. És szerintetek?

8. Melyik rendszereknek voltak munkatáboraik? Kik kerültek oda és miért?

9. Kire utalhat az utolsó idézet? Melyik mű főhőse ő?

10. Mit gondoltok, van értelme egy klasszikus újrairását (is) használni az oktatásban?

Ötletbörze II.!

Gyűjtsetek össze a táblán néhány fontos eseményt egy másik kötelező olvasmányból, és ötleteljetez – *A Kukoriczától* meghihletve –, hogyan lehetne átalakítani, kortársiassá tenni azokat? Fogalmazásként fel is dolgozhatnátok egy-egy éneket így. Kedves Tanár, mit gondolsz, jó ötlet?

ÚTMUTATÓ A FEJEZETHEZ

1. Kérdés: Az oktatásban jórészt szépirodalmi szövegekkel találkozhattok, amelyek jellemzően nyelvi újításaik és zsonglörködésük által fontosak, míg a populáris irodalom a legnagyobb népességszámú által olvasott irodalom. Utóbbi számára nagyon fontos a szórakoztatás, a kalandos cselekmény. A kettő azonban egyszerre is jelen lehet egy műnél. Voltaképpen ez a helyzet a legszerencsésebb. A Kukoricza ilyen.

2. Kérdés: A populáris irodalom számos irányzata a „Mi lenne, ha...?” kérdéssel indul ki. A Sci-fik például abból, hogy „Mi lenne, ha radikálisan új technológiákat fedeznének fel?”, a fantasyk abból, hogy „Mi lenne, ha működne a mágia?”. Az urban fantasy napjaink városi közegében szerepelteti csodás hőseit.

3. Kérdés: Egy mű akkor naturalista, ha hűen ábrázolja az élet árnyoldalait, pl. az erőszakot, a kínzást, stb.

4. Kérdés: Az első az *Egy gondolat bánt engemet* című vers második sorára emlékeztet, ami így hangzik: „Ágyban párnák közt halni meg!”. A második s részben a harmadik is a *Föltámadott a tenger* című szabadságharcos vers részleteit idézi, pl.: „Habár fölül a gálya, / S alul a víznek árja, / Azért a víz az úr!”.

5. Kérdés: A náci rezsim az állam összes gondjéért-bajáért a zsidókat okolta, s erre alapozta gyűlölet-ideológiáját. Hasonlót tettek azonban a kommunisták is, csak ők bizonyos néprétegek, az arisztokrácia (burzsoázia) és a gazdagabb parasztok (kulákok) ellen uszítottak.

6. Kérdés: A múltból ilyen a Nemzetiszocialista Német Munkáspárt (NSDAP), a náci pártja, az olasz fasiszta párt, vagy a Kommunista párt a Szovjetunió bármely államában. Manapság jórészt nemzeti alapon szerveződnek szélsőséges pártok, így ezek szélsőjobbaldaliak. Ilyen Magyarországon a Jobbik, Szlovákiában az LS-NS, vagy Franciaországban a Nemzeti Front. Mindegyik elszeparálni igyekszik saját nemzetét a többitől, és természetesen annak dicsőségét hirdeti.

7. Kérdés: A nagy francia forradalom idejére vezethető vissza. A Nemzeti Konventben (Parlament) a királytól jobbra ültek az arisztokraták, a nemesek, akik elfogadták az egyes néprétegek társadalmi különbségeit, baloldalt pedig a társadalmi különbségek elvetői, a polgárok ültek.

8. Kérdés: Munkatáboraik voltak a nácioknak és a kommunistáknak is. Előbbiek haláltáborait koncentrációs táboroknak nevezték, ahol a zsidókat mészárolták le, utóbbiak táborai pedig a gulagok voltak.

9. Kérdés: Arany János *Toldi* Miklósra emlékeztet.

10. Kérdés: Szabad gondolatfutatok. A régebbi szövegek újraírásai mindazonáltal felfoghatók egyfajta vérfrissítésként is. Újra életközeli, napjainkbelivé válnak így, megőrizve fontosságukat.

Irodalom

Baka L. Patrik (2015): A magyar újraírások hajnala – avagy Kukoricza Jancsi másik élete (Petőfi Sándor: *János vitéz* vs. Csurgó Csaba: *Kukoricza*). *Opus*, 2015/6, 85–95.

Baka L. Patrik (2016a): A szlovákiai magyar irodalomtanítás legújabb perspektívái. *Iskolakultúra*, 2016/6, 103–114.

Baka L. Patrik (2016b): Poszthumán Metamorfózisok (Doboztankönyv-fejezet). In *VI. Trefort Ágoston Szakképzés- és Felsőoktatás-pedagógiai Konferencia. Tanulmánykötet*. Szerk. Tóth Péter – Makó Ferenc – Varga Anikó. [k.n.], [h.n.], 506–523.

Baka L. Patrik (2016c): Teljes gözzel (Doboztankönyv-fejezet). *Eruditio – Educatio*, 2016/4, 61–71.

Baka L. Patrik (2017a) Mi lett volna, ha...? – Alternatív történelmi kalauz (Doboztankönyv-fejezet). In *A tankönyvkutatás szakmai, módszertani kérdései. A Variológiai kutatócsoport 7. nemzetközi tankönyvkutató szimpóziumának tanulmányai*. Szerk. Lőrincz Julianna – Simon Szabolcs. Komárom: Selye János Egyetem, 266–283.

- Baka L. Patrik (2017b): A szlovákiai magyar irodalomtanítás legújabb perspektívái, avagy a steampunk irodalom és lehetséges szerepe az oktatásban. In *Fiatal tudomány – Tudományunk fiataljai a Kárpát-medencében*. Határhelyzetek IX. Szerk. Bodó Barna – Szo-ták Szilvia. Budapest: Külgazdasági és Külügyminisztérium, 356–377.
- Baka L. Patrik (2017c): A test itt nem több mint szabásminta – Brandon Hackett: Az ember könyve (Doboztankönyv-fejezet). *Eruditio – Educatio*, 2017/1, 91–100.
- Baka L. Patrik (2018): Mi lett volna, ha...? – Alternatív történelmi kalauz. Doboztankönyv-fejezet. *Eruditio – Educatio*, 2018/1, 89–100.
- Böszörményi Gyula (2014a): Kukoricza Jancsi végre forradalmat csinál. *Librarius*. <http://librarius.hu/2014/11/30/kukoricza-jancsi-veg-re-forradalmat-csinal/> [2018. 10. 07.]
- Böszörményi Gyula (2014b): Kukoricza, a vitéz. *Bárka online*. <http://www.barkaonline.hu/futtog-es-nahatozas/4510-kukoricza-a-vitez> [2018. 10. 07.]
- Csurgó Csaba (2014): *Kukoricza*. Budapest: Agave Könyvek.
- Fekete I. Alafonz (2015): Emlékezetből Tündérországba? (Csurgó Csaba: Kukoricza). *Próza Nostra*. <http://www.prozanostra.com/iras/emlekezetbol-tunderorszagba-csurgo-csaba-kukoricza> [2018. 10. 07.]
- H. Nagy Péter (2015): A negyedik. Kiegészítés Németh Zoltán A posztmodern magyar irodalom hármass stratégiája című könyvéhez. *Opus*, 2015/1, 76–87.
- Hangyássy Aranka (2015): Csurgó Csaba: Kokoricza. *Blogspot*. <http://hangyassyaranka.blogspot.sk/2015/03/csurgo-csaba-kukoricza.htm> [2018. 10. 07.]
- Juhász Viktor (2014): Az év magyar felfedezése. Csurgó Csaba: Kukoricza. In Az SFmag.hu kedvencei 2014-ben. *SFmag*. <http://sfmag.hu/2014/12/30/az-sfmag-hu-kedvencei-2014-ben/> [2018. 10. 07.]
- Magócs Dávid (2014): Kukoricza Jancsi plüssállatokat bébiszittel. *Könyves blog*. http://konyves.blog.hu/2014/11/25/kukoricza_jancsi_plussallatokat_bebiszittel [2018. 10. 07.]
- Petőfi Sándor (1845): *János vitéz*. Buda: Kiadta Vahot Imre.
- Pomsár Péter (2014): Csurgó Csaba: Kukoricza. *Szubjektív Kultnapló*. <http://kultnaplo.blogspot.sk/2014/11/csurgo-csaba-kukoricza.html> [2018. 10. 07.]
- Ráti József (2015): Csurgó Csaba: Kukoricza. *Stewie világa*. <http://stewievalovilaga.blogspot.sk/2015/01/csurgo-csaba-kukoricza.html> [2018. 10. 07.]
- Sepsi László (2014): Csurgó Csaba: Kukoricza. *Magyar Narancs*. <http://magyarnarancs.hu/konyv/csurgo-csaba-kukoricza-92832> [2018. 10. 07.]
- Szabó M. István (2014): Toldi és Rózsa Sándor elbukott, de kész az újrakevert János vitéz. *HVG*. http://hvg.hu/kultura/20141106_Ujrakeverte_a_Janos_vitez [2018. 10. 07.]
- Vida Barbara (2017a): Amikor Sztálingrád suttog hozzád: Lőrinczy Judit: Ingókövek (Doboztankönyv-fejezet). *Eruditio – Educatio*, 2017/4, 85–90.
- Vida Barbara (2017b): Szakítás a horgonyokkal: Moskát Anita: Horgonyhely (Doboztankönyv-fejezet). In *Tanulóközpontú oktatás, módszertani megújulás a szakképzésben és a felsőoktatásban: 7. Trefort Ágoston Tanárképzési Konferencia. Tanulmánykötet*. Szerk. Tóth Péter – Hanczikkell Adrienn – Duchon Jenő. Budapest: Óbudai Egyetem, 628–642.